

Приска Агустони

ПРЕМА РЋИ

*шеби, народе Кренак, који си видео ватру
како се диже са реке
иламенове од којих се црвенела зора*

*ова йонизна йесма
йде се мешају йајшови
и не разабире се више
йраница између рђе и йвожђа*

ИЗОКРЕНУТИ ОРИЈЕНТ

Вату је њено име, света река племена.

На њеном дну налазе се трагови,
циновске шапе преисторијских бића

архетипи вегеталног света
и геолошки звуци,
водена лексика језика борун
биљака изгубљених у свом сну,
миленијима удаљених од нас:

рукопис затворен у фиоци,
цивилизација плутајућег корења.

*

Вату је река чворноватих прстију,
под водом обликују сивкасто
грање, као мноштво кудраве косе
од папир-машеа или желатина,
преплети и структуре,
стални преображаји форми
и лишћа.

Речи су праве крљушти
мајушне искрице
на клизавој кичми језика
не знакови који подражавају

трептаје шкрга,
 јато барбада што мигрирају
 као малене барке,
 идући у супротном смеру
 према ушћу
 (несвесни катрана
 који згара време као што дрво
 постаје жар).

Потом, у кјароскуру
 назире се, диже се
 фигура човека, самог
 на огромном скелету животиње:

то је циновски плуг
 који вуче историју свог народа,
 хиљаде речи непознатог језика
 што узорава реку као да је
 комад земље подељен
 надвоје, оспорен.

Иза себе, у остављеним браздама
 славе се кости плесовима и песмама:
 биће нових грана
 и дечијих зуба

и прича што напајају ноћ,
 на овим гатовима
 живог и изокренутог оријента

тетовираног на кори растиња
 што вековима истрајава

ВЛАЖНО СРЕДИШТЕ ЧОВЕКА

село се урушило у себе
било је вече.

Кишили су лава и пепео.
Испод земље, друга је земља расла
као нокат што се полако листа,

миленијска папрат
уплетена у преплете тресета,

али нико још то није знао
нико их није видео
куће које су промениле обалу
и боју, од смеђег до црвеног до браон
до жуте до глиба
до црног,
прешле су ток воде,
попеле се на јазове са жабама,
плутајуће дереглије без весла.

Житељи округа Маријана
жене, браћа и сестре, пси,
сами мушкарци

сви су мајке које чекају,
пружају руке једни другима и чекају
да се деца врате

у устима мешају ноћ и песак
и пазе да реч буде жижак
што и даље доноси мир

*

у тмицу села
улази грч ромора,
глуви и тешки прасак
што стеже сан.

Док остали спавају,
дете, сомнамбулно,
тражи изгубљену цуцлу
између чаршава и јастука,

отворених очију и голих ногу
креће ка излазу
и не видевши је
прима ноћ посред лица,
жесток удар,

глуву песницу универзума

*

експлодира у скривеној тачки
прва пукотина,
потом расте танана паучина
што разапиње гле

расуте напуклине
оцртавају притоке,
картографија катастрофе
та мрежа река
плавих вена на билима
што се гранају
на отвореном длану
све док не ишчезну
у дугим прстима црног сечива
удно долине
где се рукавци блата
строваљују изван времена

*

и полако јазови
попуштају у нама,
и с њима
цело село пропада
лагано у воду
и нестаје

људи су још на тргу
тезге изложене
деца с лоптама у рукама

али пси, очајни,
гледају нас право у очи,
са својом људском истином

*

отпаци су од дрвета и гвожђа
испод глиба, теку полако
шире се као маховина по камењу
као меки јастуци

за тела удно долине

потом се и очи затварају
јасне као кад свици обасјавају
ноћ, лагане као кад се лагано гасе
сутрадан звезде

*

у круг положити зрна пиринча
пасуља
мале облутке
у круг стиснути се око ватре
да би се рекло земљи, наша си,
рођене смо овде
где ће нићи корење костима
као клице кромпирима

потом, с гласом већ тамним,
певушити песму која зазива
влажно средиште човека

ХИПОТЕЗА О ЦИВИЛИЗАЦИЈИ

беше још и само глиб,
 густ и лепљив глиб што улази у рукавце
 под нокте
 свуда
 довлачећи другу и истоветну троску
 у нише мисли

правећи од наших снова
 пужеве голаће у пустињи

*

„рибе имају једноставно срце
 састављено само од две шупљине
 које се зову преткомора и комора.”
 Објашњење је примерено
 али нигде се не каже
 шта се догађа савршеној риби
 када је обузме изненадни страх
 или још горе, непосредна претња
 смрти: да ли код ње постоји залистак
 који покреће инстинкт за преживљавање
 или какво животињско предсказање

и да ли понекад запне и полука

*

ова контура готово
 сенка
 изврнута у каљугу

сунђер
 или фосил
 који је испљунула земља

риба селица

балсамована у тресету
 што плива
 уз векове

скаче од наплава до наплава
све док се не насуче
у токсичној лави

као шкољка
која чува у свом плашту
последње речи мртвих

*

срушена кућа
могла би бити
и кућа тек дигнута
из плоти земље
још прљава од премаза
и крви

генеа из глиба

мумија покопане
куће
могла би и бити
преисторијски скелет будућности

сан о граду у изградњи,
хипотеза о цивилизацији,

али ово је
само напола кућа,

осакаћено тело
што осећа бол
у нози која недостаје

*

у стени наћи ћете отиске,
суве капи које ће говорити о нама,

о опустошености без корена
у језику или у водоносном слоју

али у дрвећу, жива је душа
света, књига која нам прича

о генези једне цивилизације
тек рођене из метана

на јазу наше реке
мртве и сиве попут баруштине

има глинених ћупова претворених
у резерве уља, сирћета и мокраће,

тамо где је небо од беланца
и љубави, љубав се стеже

као жуманце у телима
прљавим од тамног жутила,

призивајући ретки грч
врсте

*

Вату је њено име, света река племена

*

међу крхотинама историје,
равнодушне царују боје:
жуто аметист и амарант
окер хром цинобер
задах сумпора глиб
звезде од пепела и шафрана
упале у пејзаж

и над свиме, да их посве застре,
покров као од горког меда

(С италијанској превео Дејан Илић)